

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za vse leto gl. 2 kr. 40.
 „ „ „ polu leta „ 1 „ 20.
 „ „ „ črt „ „ 70.

Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje zanavadne istopne vrs e:

8 kr. če se tiska 1 krat
 7 „ „ „ 2 krat
 6 „ „ „ 3 krat

Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošte, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvedere pri g. Bertolinu, v okolici: Na Občini v loteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Bar-koli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Škednji pri Fr. Sancin M. Magdalen z g. J. Ježu Naročnina naj se pošilja sv. Ivanu št. 424, pisma in dopisi vrednistva v Škorkoli št. 84. Udje pol. dr. „Edinost“ kterimesečno redno plačujejo, dobivajo list brezplačno na dom.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč“.

NOVINARSKA BRZDA.

Dan danes ima težavo novinar, obilo gradiva ima nakopičenega, da bi ga podal svojim bralcem, ki bi iz njega pravo duševno hrano zajemali, to da brani mu nestrpljiva brzda, ki mu jemlje razen misli vse duševno orodje. Huda je notranja borba, ki jo ima urednik slovenskih časnikov, spominja se svoje dolžnosti, da on je v prvi vrsti narodni publicist in da ima nalogo, po svojem časniku ljudstvu golo resnico in visoki vladi ljudsko mnenje izraževati. Kakor bučela, tako on nabira in polaga nabrano gradivo v časnik, da narod bere in spregleduje v megleno politiko. Težavno je uredniku, da bi v srcu nosil sam za sebe politične važne resnice, ker jih nemore narodu podati, prav tako mu je, ko vprežnemu konju, ki vozi po cesti, polovica njena je gladka, polovica s kamenjem posuta, in kolikokrat ukrene na gladko, uže ga cukne ostra brzda sitnega voznika, kateri neče prej do cilja priti, ker se mu birokratična ura vstavlja in ga napredek vznemirja. Ubo-ga para mora dalje po zavornem potu mučno voziti, dokler ne pride do cilja, to se ve da, v ostri brzdi, kar bi se lahko brez muke doseglo. Naš ubogi listič le vsakih 14 dni enkrat izide in še ta je bil uže dvakrat konfisciran, v drugo ga še naročniki niso mogli v roko dobiti. Vedno bolj se kaže v Avstriji tiskovna svoboda, ki se glasi, da vsak sme svoje misli in nazore v časnikih javno izraziti. Tudi mi smo uže večkrat kako pravično besedo izrekli in v javnost podali občno ljudsko mnenje, pa državni pravdnik zalučal nam je polno pest paragrafov v obraz ter krenil po ustih rekoč: *molčite!*

To se zna, da na komando se mora molčati, pri vojakih se to pravi: halz Maul, državni pravdnik je vendar bolj vljuden in mi javno priznavamo, da zaradi enakih dogodeb ni naša delalnost zlomljena, ko vojak delali bodemo dalje in dalje, da dosežemo pravo dejansko svobodo, po katerej hrepnimo in za katero se bodemo še dalje borili. Ako pa mi v boju za svobodo omagamo, gotovi smo, da bode naraščaj še krepkeji stal na braniku in se boril z izdatnejimi sredstvi, da se vtrdi z večjo delalnostjo in duševno močjo. Avstrija broji 18 milijonov Slovanov, katerih časniki so vedno konfiscirani zaradi razodevanja bremen, ki narod tlačijo; prizadevajo se, da pridejo ta bremena na ušesa pravičnih, ki imajo krmilo v rokah, ali vse je glas upijočega v puščavi. Nemški časniki pa grde in pišejo ostro zoper vlado in nje organe, zoper Slo-vane pa se vedejo tako, kakor bi ti bili njih robovi, a ne enakopravni državljani, a vendar je konfiskacija je pri njih bela vrana, in vendar mi več denarja v državno blagajnio — iznosimo nego Nemci. Ne smemo dalje, ako hočemo, da nas ne udari mogočna pest po zobeh.

Toraj, Slovenci, molčimo in mej tem delajmo na narodnem polji, vse na blagost narodu z nado da nam boljši časi pridejo, da nam mileji solnce zasije.

Popotnik tržaške okolice.

Pretekli je vseh Svetnikov dan, in ljudstvo je zapustilo zopet grobe za leto in dan. Polovica Trsta je bila na pokopališču, dičila je grobove svojih umrlih z vencami in lučicami. Četrta ure od tod stoji pokopališče prijetne vasi Ščednje, ko smo memo korakali, zadoni mila nagrobnica tamošnjega pevskega zbora, ki je prvi v okolici, na gomili nedavno umrlega pevca, tudi svojega župnika se je pevski zbor z miho pesnico spominjal. To je le v Ščednji mogoče, ker se ljudstvo bolj zaveda ter ima najboljši pevski zbor, po drugih krajih ne nahajaš takega, vzlasti v Križu ne, kajti tam na Kontovelu in Bazovici bi bilo pristojno, da bi ščedenjski pevci narodnej mlačnosti nagrob-nico peli. Z radostjo narodnjaško srce utripa, ko čujete tako izurjene slavce, da celo lahi radi tija zahajajo, kamor se oni zbirajo. Čudijo se, da prosto kmečki fantje znajo toliko pesem izvrstno popevati, da lahko povsod nastopijo. Da se pa prav Ščednja toliko odlikuje, za to gre hvala *marljivemu* g. tamošnjemu nadučitelju Čenčurju; ako bi Bonin tam bil, gotovo bi tega ne bilo, pač pa vse nasprotno.

Tudi v rojanskem okraju sem popotoval, našel sem čudno prikazen in to moram precej povedati: Bonin je v enem dnevu za laški tretji razred agitiral in to dopoludne, ko zve popoludne, da bode imenovan za tretji slovenski razred, obrnol je

kozla in agitiral za slovenski razred. Dobro g. Juri Bonin, to vendar nas veseli, ker sicer bi bili vi marsikaterega na laške limanice ujeli, zdaj bodo pa slovenske šole dobre. Ali bode gosp. Bonin tudi od c. k. šolskega nadzornika potrjen za slovenski razred, ker ni zmožen, to je prašanje, ki se kmalo reši. Res, da je naredil za slovensko izpit, ali Bog pomagaj kako! da mu nij pri izpitu učitelj Troha skrivnih znamenij za hrptom izpitne komisije dajal, padel bi bil, ker pa sta se v tej skrivnej telegrafiji doma večkrat vadila, zato je slo. Take učitelje nam magistrat blizu mesta vriva, zmožne pa prestavlja na Kras.

Kojanci, ki imate glave, saj včasih ste se kaj postavili in znali braniti čast komuna, kde je vaša doslednost?

Da je kdo izmed drugih učiteljev tako prekanjeno okoličane za laški razred na led izvabljal in za nos mestni magistrat vodil, ter ga tako sramotno kompromitiral, ko je nasprotna prošnja vložena bila, gotovo bi ga bili spodili. Ali kaj je nekateremu človeku poštenja mari? ovadbe svojih tovaršev, zakotna pisarija in advokatura, žapanjevanje: vse to gre pred vsemi dolžnosti svojega stanu.

Vedite, gospodine Bonin, da so se tudi vam časi predrugačili, da se je vaše stališče omajalo, ko vam neugoden veter potegne, odnese vas morda v prijazniše podnebje, ker tu vam nij več zrak ugoden.

Koncert v tržaški čitalnici preteklo saboto je bil še precej obilo obiskan, ali vendar ne tako, kakor bi moral biti. Program se je izvršil točno, posebno po vseči je bilo občinstvu igranje na glasovirji gosli in fisharmoniki, pesem „Cigani“ se je morala ponoviti; po koncertu je bil ples, ki je do ranega jutra trajal. Nadejamo se v zimskem času še mnogo veselice v starej tržaški čitalnici.

V nedeljo pa je privabila igra „Mlinar in njegova hči“ v rojansko čitalnico obilo občinstva, dvorane so bile prenapolnjene, gosp. predsednik pozdravi občinstvo s prijaznim govorom ter razloži dramatično delo Raupachovo, ki je še vedno tako priljubno, kakor v nekdanjih časih. Igra je bila dobro igrana, diletantje so svoje naloge dobro izvršili c. Hakl je igrala Miciko nežno, njena sestra je bila prav šaljiva krčmarica, saj pa je tudi dobrega moža imela g. Vadnu je

bil prav „birt,“ od nog do glave. Mati županja c. Hučkova je pokazala že mnogo-krat svoj talent gospica.... je igrala staro mater dostojno. Kar se gospodov igralcev tiče, pokazali so, da niso stali prvokrat na deskah ki svet pomenjajo, le to je želeti, da nežni spol bolje pazi na milo slovenščino, ki bi se je moral bolj vaditi, ne pa regljati, ko skržak na murvi laščino in vedno laščino. Tega pa so najbolj krivi mladi gospodiči, ki se z laščino krasnemu spolu prikujejo, slovenščina pa jim je staro zeleso.

Dopisi.

Ruska pod Livnim 11. oktobra.

Od kar sem zadnjič pisal, pomaknili smo se dalje proti jugu, glavni stan Despotoviča je poleg romantičnega jezera v Ruski na ruskem blatu. Bili smo v veliki zadregi, primanjkovalo nam je streljiva, zdaj imamo vsega, dobili smo še dva topova, ni skoraj tedna, da ne bi se vsak drugi dan zgrabili, naj bolj krvavo bitko smo imeli na ruskem polji uro hoda od našega sela, napadli so nas od dveh krajev nenadoma, od Livna je bilo kakih 2000 redifov, od juga pa nam je oddeljek konjikov v zvezi z Bašibožuki uzal važne pozicije na še precej dobri cesti, ki drži na avstrinsko mejo. Polkovnik Despotovič nas je razdelil v tri oddeljke, dva sta se precej v bojno linijo pomaknila, tretji je bil v rezervi.

Uže je solnce visoko bilo, ko smo čuli od južne strani krik, Alah il Alah, ali mislim, da ga ni bilo doma, kajti naša rezerva je južnemu oddelku prišla na pomoč, razbili smo turško kolono in sicer tako, da noben jezdec ni življenja odnesel, pritisnili so jih naši na cesti ob strmine spredaj in zadaj ustaši, pred njimi je režal propad, v kateri jih je mnogo popadalo s konji vred. Uzeli smo Turkom več vozov, mnogo konj in pušk, da smo oborožili mnogo ustašev, kateri so še stare puške imeli. Naša direkcija je na Mostar, in morda kmalo pride čas, ko si s Peko Pavlevičem roko na mostarski kasabi podamo.

Pismo je težko v Dalmacijo spraviti, ker je daleko in nevarno. Jutri bomo dalje rekognoscirali ter, ako bog da, tudi malo po Turcih segli. Kamor pridemo, dobomo strašno po barbarsko umorjenih Kristijanov, v enej kmečkej koči sta bila deček in deklica ravno razdvojena, drugemu starcu je ležala velika klada čez vrat, kedor vidi taka hudodelstva, priseza masčevanje.

M. Gorenjski.

Iz tržaške okolice 24. oktobra.

Magistrat se je vendar v velikej mi-losti ozrl na okolico, ter šole tako uredel, kakor je želja mestnih očetov in kakor bi moralo biti, po načrtu okoličanov. V Roj-
anu so pustili tretji laški razred in naredili poleg laškega paralelen slovenski razred, da bode Bonin še dalje imel pravico lašči-
no po sili in zvitosti v glavo okoliškim

otrokom siliti. Rojanci, pozor! pazite zdaj, ko imate tretji slovenski razred, da ga vaši otroci obiskujejo in ne dajte se zapeljati, ako bode morda Jurij Bonin po vasi hodil zapisavat vaše otroke za šolo, ne dajte se čisto nič zapeljavati sladkim besedam, pri-poročbi za laški razred, kajti vi ne poznate koristi učenja v domačem materinskem je-ziku. ker slovenski otrok laže zapazi vsako stvar v slovenščini, nego v laščini. Poglejte lahe, oni ne silijo svojim otrokom drugega učnega jezika od laškega, zato ker v svo-jem materinskem laškem jeziku najbolj umejo.

Kakov je Boninov III. laški razred, imamo dovolj dokazov, kajti pošiljal je svoje izurjene (?) šolarje celo v gimnazijo, pa prinašali so domu zrele trojke v obilnej meri, da so se roditelji čudili, ko so jim sinovi take kozle domu nosili. Kakor *sliši-mo*, je že davno vlada zaukazala, Bonina premestiti, ali on je še zdaj na starem me-stu, kljubu vsem ukazom in pritožbam. Bolj odločno postopanje deželnega šolskega sveta koristilo bi mnogo šolstvu, zlasti v okolici, kjer je še toliko prestvariti.

Narodna šola se zanemarija posebno v tržaški okolici, ker pomanjkuje štirirazred-nih šol; magistrat skrbi mnogo za mestne šole, za okoliške pa le tollko, da se mu ne mora očitati, da ničesa ne dela. Magistrat ima trden namen polasčiti okolico, to nam kažejo najbolj šole, kakor tudi vsi sklepi mestnega sveta, ki vse pravične in potrebne prošnje okoličanov odbija in se drži le gesla „moč ide pred pravico.“ Zato pa ima magi-strat tudi v svoji službi rad take kreature, ki ga podpirajo z denuncijacijami in ka-tere umejo dobro špilcelsko službo oprav-ljati, ter učitelje in druge magistratu opo-zicionalne osebe tožiti in črniti. Če tudi je Jurij Bonin pri magistratu najbolj prilju-bljen, vendar se nadejamo, da tudi njemu uže na steno rojanske šole roka piše „mene tekel.“

Z Vrdele 24. oktobra.

„Slovenski narod“ in „Soča“ opomin-jata zarad novih volitev v mestni in deželni zbor tržaške Slovence, in posebno nas oko-ličane, ker dobro vesta, da je naša okolica zelo pomenljiva in velevažna tudi mestnim Slovencem, ki se morejo z nami popolnem združiti, ker skupno smo močna stranka.

Naše politično društvo „Edinost“ že dolgo dela na to, da bode čast in zmaga tržaških Slovencev na volilnem polji. Ker pa ne moremo upati, da bi slovenska stran-ka z lastnimi kandidati zoper „Progresso“ v mestu zmagala, zato je odbor „Edinosti“ stopil v dogovore s patriotskim društvom, da bi ono v III. razredu 2, in IV. razredu 4 slovenske kandidate postavilo. Naša dolž-nost je tedaj pomagati, da vsi slovenski volilci omenjenih razredov volijo po listnici patriotskega društva.

V okolici imamo tudi 2 okraja pra-zna, v II. okraju, žalibog, je velika agita-cija za g. Mauronerja! Rocolci — Kadin-čani in Lonjerci! ako vi glasujete zanj, ni-

ste vredni, da imate volilno pravico, da z njo svoje in narodne koristi upravljate. Odbor „Edinosti“ Vam postavi vrlega kan-didata, ki ga vsi dobro poznate, g. Nadli-ška, Vaša deputacija ga je prosila, naj sprej-me volitev v vašem okraju. Volite tedaj te-ga vrlega moža i ne poslušajte zapeljivcev, ki vam drugega silijo.

V našem okraju nemamo nasprotne agitacije in lahko zmagamo, ker vrli naši možaki dobro vedo, kaj je njim in vsej okolici v čast in blagost.

Ivanski rodoljubi.

V Gradci 24. oktobra.

Med graškimi visokošolci so veliko razburjenost prouzročili peštanski dijaci. Njihova nesramna zahteva, naj i cislajtanski komilitoni nabirajo darove in demonstrujejo za Turčijo proti Rusiji in tedaj proti vsej Evropi, ker je vsa Evropa za zboljšanje stanja turških kristijanov, razkačila je slušateljce obeh višjih šol brez razlike na-radnosti. Nemci ne morejo pozabiti mad-jarskih krivičnosti proti ogerskim Sasom, in mi Slovani — mi imamo še drugačen račun z Madjari! Najbrže se njihova zahte-va v koš vrže, kakor so na Dunaji naredili; ako pa pride do zborovanja, kar mi Slovani želimo, posveti Madjarom vse drugače, nego bi oni radi turškemu konzulu. Mladina ne-ma navade skrivati svojih misli za težko umljivimi besedami. Mladina je navdušena za svobodo, pa za tako ne, kakor si jo Madjari mislijo. Peštanski nesramneži na vsakej fakulteti še po enega somišljenika ne dobodo.

Politični pregled.

Državni zbor se je odprl 19. pr. m. finančni minister mu je predložil proračun za leto 1877, iz katerega vidimo, da bode 27 milijonov primanjkeve. To je jako žalo-stno, kam pridemo, če leto za letom delamo dolgove!

Predloži se zboru tudi nova postava o davkih, po kateri bi bil dohodek do 600 gld. davkov prost, na večje dohodke pa bi se nalagalo toliko, da se pokrijejo vsakoletni državni troški.

Ministerstvo je bilo interpelirano, kake politike se drži o turškem vprašanji; odgo-vor je silno zdražil večino poslancev tako, da v istej seji nij bila mogoča več dalja obravnava. Ministerstvo je bilo primorano poslance tolažiti. O tem vprašanji je bil tudi uže razgovor; centralisti so bili zelo hudi na Rusija i prizadevali se dokazati, da Avstrija nema v orientu nič iskati, da bode krepkejša, ako ostane takošnja, kar-koršnja je; ti ljudje v obraz bijó naravnim zakonom i zgodovini. Federalisti so jih do-bro potolkli.

Madjarski študentje v Peštu so izgu-bili glavo, če so jo kedaj imeli; sklenili so napraviti turškemu poslancu bakljado, ker Turki so tisti narod, ki nosi kulturo na

zapad. Svet se je res — vsaj na Madjarskem — na robe obrnol. Dunajski študentje, ktere so madjarski povabili, naj se tudi za Turke izreko, dali so jim tak odgovor, kakor pristuje bedakom, moskovski pa so jim celo telegrafično naznanili, da so ostudneži.

Serbi so bili zadnje dni pr. meseca v boji nesrečni; Turci so jim vzeli Djunis in Aleksinec; ruska vlada pa je ustavila dalje bojevanje, ker je turškej poslala ultimatum, naj sprejme premirje do novega leta, ako ne, napové jej vojno; Turci so se morali udati.

Vesti iz Črne gore donšajo slavne zmage. Derviš paša je bil pri Medunu strašno tepen, trdnjava Medun se je Črnogorcem na milost i nemilost podala; Muktar pašo so imeli zajetega i streljali na njegovo vojsko, Podgorico so bombardirali, ko je nastopilo premirje i Turke popolne pogube obvarovalo.

Vstaški vodja Despotovič je vzel Turkom več mest ter jih večkrat dobro otepel.

Rumunci i Grski se pripravljajo na vso moč na vojno. Grki so svojega domu prišedšega kralja z veliko slavnostjo sprejeli, z vsklici: Boj na Turka! — Boj bode i boj mora biti!

Proti konci pr. m. so turške vojaške drhali na več krajih na Dalmatinsko prihrule, veliko živine uplenile, eno hišo zažgale, dva moža nevarno in eno ženo lahko ranile. — Taka je turška kultura, katero madjarski surovoglavci tako povzdigujejo!

Poročilo

političnega društva „Edinost“ obravnav v XII. občnem zboru dne 1. novembra v Rojanu.

Predseduje g. podpredsednik Nadlišek, zapisuje tajnik Dolinar, vlado zastopa višji komisar g. Vidic.

G. podpredsednik odpre zborovanje ter pozdravi občinstvo, ki se je obilo vdeležilo in razloži namen denšnjega zbora.

Trobec povzame besedo, priporoča, ker so volitve pred durmi, da se imajo Slovenci iz Trsta in okolice zediniti v močno stranko, dogovorili smo se z mestnim političnim društvom in sklenili kompromis, da v njih razrede nekatere naše poslance spravimo in sicer v III. razred 2 in v IV. 4 poslance. Agitirajte pri vseh svojih znancih in delajte na to, da vsak volilec voli one kandidate, katere mu bode politično društvo priporočilo in predlagalo. Za I. okraj se je poslanec odpovedal; g. Trobec bere dotično pismo, potem se oglasi g. Jež in predlaga gospoda Sancina Ivana starašino v Skednji, pa ker je bil ta okraj samo po g. Ježu zastopan, ostal je in suspenso, dakler se skliče v Skednji volilni shod, kar je g. Trobec predlagal in je bil predlog soglasno sprejet.

Za drugi okraj govori Juri Gerdol ter pozivlja kmete k živahnosti in graja mlačnost, ki vlada prav v II. okraju. G. Trobec predlaga za II. okraj g. Nadliška, deželnega poslanca iz III. okraja, ker ga ljudstvo dobro pozna in on vživa splošno zaupanje

tam, in to toliko bolj, ker se hoče vsiliti nek nepoznan Leopold Mavroner, ki je vže baje pri Garibaldu služil, pa nevedne kmete nagovarja in agitira zase. Bil je tudi eden takih nevednežev k občnemu zboru poslan z imenom Vremec, ki je g. Nadlišku opozicijo hotel delati, toda je sramotno propadel, ker ni niti enega glasu dobil njegov nasvet.

Kmet Pečar iz Lonjera, jako razumen in vnet Slovenec, izrazuje se jako hvaležno za gosp. Nadliška ter pravi, da je ta čast. gosp. občno znan narodnjak in pošten delalec na narodnem polji in da si štejejo volilci v posebno čast, svojega domorodca ko zastopnika imeti. Dolinar razloži vzrok natanjčno, zakaj je pol. dr. „Edinost“ g. Nadliška predstavilo, ter povdarja kmetom, da se morajo z nazori društva strinjati, ker najbolj ono je poklicano delati za blagost okolice. G. Godina se izrazi jako zaupno s posebno zahvalo društvu, da stvari tako redno vodi in se neustraši truda.

G. Primožic povdarja, da se na glas enega samega ne sme nihče ozirati, ker se je g. Nadlišek od onega kmeta razzaljenega čutil, ki ga je Mavroner poslal k občnemu zboru.

Več volilcev iz II. okraja se zahvaljuje g. Nadlišku, ko je za njih okraj kandidaturu prevzel in grajajo nesramno postopanje onega zapeljanega, nerazumnega kmeta.

G. Nadlišek se zahvali za skazano mu zaupanje od strani volilcev prejšnjih in sedanjih II. okraja ter razloži svoj program, ki ga vedno izvršuje, to je vse za narod in korist okolice, ki je bil z živio klici pozdravljen.

G. Dolinar govori potem o zadevi tretjega okraja, ker so volilci tretjega okraja bolj oživljeni in politično izurjeni in se sme zanašati, da se vedno z naredbami društva strinjajo in v svoji sredi nemajo pripravnega moža, ki bi kandidaturu prevzel, zato je društvo sklenilo predložiti kandidata, ki bo de častno zastopal III. okraj v mestnem zboru, on je dober govornik, in je pripravljen podpirati naš program ter ako bi se ne strinjali z njim volilci, je pripravljen dati svojo demisijo.

(Dalje prihodnjič.)

Krajna imena v tržaški okolici.

(Dalje).

10. *Vrdela*. Pod tem imenom razumemo okoličani le vas na hribčku pod grižo, od katere je pozneje ves okraj dobil uradno ime: *Vrdela* — *Guardiella*, medtem ko imajo domačini za razne kraje tudi razna imena. Lahki razlagajo to ime iz *guardia* — straža, češ, da je bila nekdanj na *Vrdeli* mala straža — *guardiella*. Še neumniša je ta-le razlaga: Na *Vrdeli* je bila o času vojske straža in z nasprotnega hriba, menda s Kadina, klicali so začudjeni ljudje: *guardèla*, — glejte jo! — Pustimo pri miru stražo, če je kedaj bila na *Vrdeli* ali ne, in

poglejmo si besedo samo. Prvič diminutivne oblike *èla* pri tej besedi italijanščina ne pozná; drugič: tudi imena *guardia*, *guardare* itd. niso izvirno italijanska, temveč iz nemškega: *gewahr*, *gewahren*, kakor sploh skoro vsa imena, ki se začenjajo z *gu* n. pr. *guerra*, vojska iz nemškega *gewehr*; *guancia*, lice iz nemškega *wange* itd., kar jih ni iz latinskega. Ime *Vrdela* pa ima prav slovensko koreniko in obliko, kajti v srbskem narečju *vrdati* pomenja: *viseti* in na Srbskem, v Truškej gori so vasi: *Vrdnik*, *Vrdnika*, *vrđniška kula* — kraji na višini, na hribu. *Vrdela* je na visu, na hribu in zato se govori in piše: *na Vrdeli*, *z Vrdele*, ne pa: *v Vrdeli*, *iz Vrdele*. Stara *Vrdela* ima toraj staro slovensko ime, iz katerega je pozneje laška kancelija po laškem kopitu skrpala svojo: *Guardiella*. Da oblika *Guardiella* mora biti iz novejšje dobe, pričajo tudi ne prav stari cerkveni spominki, na katerih beremo: *Vardula*, *Vardulensis*; celo nad vratmi nove cerkve, ki je bila sezidana leta 1858, se bere: *Vardulensium*. Tedaj ne *Guardiella*, ampak *Vrdela* je prvotno in pravo.

II. V srednjej okolici.

1. *Katinara*. Tržaški magistrat piše: *Catenara*, češ, da se kraj tako zove zaradi verige (*catena*) ki je pri ondašnjeji mitnici; ali, da je „veriga“ dala kraju ime, nikakor ni verjetno. Dr. Kandler, ki je vsa okoliška in še druga slovenska imena razlagoval iz latinščine in laščine, izpeljuje to ime neki iz celtiškega: *gat* — gozd, kar tudi ne gre. Pokojni baron Zanchi je ime *Katinara* izpeljeval iz svojega priimka „de Cattò“, češ, da ko je njegova rodovina iz Lombardije prišla v to deželo, dobila je v last kraj, ki se je po njej imenoval „*Cattonara*“ — *Catinara*. — Mi pa trdimo, da ime *Katinara* je slovensko in to dokažemo ne le filološko, temveč tudi historično. *Katun* pomenja v srbskem: *ovčji stan*, *kraj*, *kjer poleti ovce molzejo*, v staroslovenskem pa: *vojaški stan* ali *tabor*. *U* je v ljudskeji govorici oslabil v *i* (kakor tudi *a* v *e*: *Ketinara*, *Četnara*) in celo izpadel; *ara* pa je prava slovenska oblika, prim. *košara*. Ime *Katinara* po tem takem pomenja: *ovčji stan* ali *vojaški tabor*. Pokojni nesrečni Nadlišek, kakor nam sporoča čestit prijatelj, pripovedoval je o tem tako-le: Tam, kjer je zdaj smodnišnica (*polveriera*) bil je nekdanj takov grad kakor nad *Dolino* in pri zidanju smodnišnice so našli mnogo starega zidovja, pa tudi kosti človeka s turško sabljo; v tem gradu so se prebivalci branili pred sovražniki, posebno pred Turki in so zažigali krese. Ta pripovedka bi razjasnjevala in potrjevala pomen: *vojaški tabor*.

(Dalje prihodnjič.)

Domače stvari.

Konfisciran je bil zadnji nas list zaradi uvodnega članka *Slovani in vlada v Trstu*, ki je bil prav mirno pisan, unajnim naročnikom nismo mogli nobenega iztisa po-

slati, naj nam naši naročniki tega ne jemljejo za zlo, prihodnjč bomo pisali o poblevnih predmetih, da list konfiskacije varujemo. Nam Slovanom je osoda uemila, vendar poguma ne smemo izgubiti, ker smo gotovi, da je zlata prihodnost naša, vstrajati moramo srčno in pogumno, pravica je samo ena in ta gotovo zmore.

Gospod Stefan Nadlišek je v posebni seji mestnega svetovalstva prečrtal račun zagrizli laški stranki, hoteli so namreč dati mnogim meščanstvo, da bi ložje zmagali v 4. razredu, ako se ne motim, 100 osobami. G. Nadlišek vidi, da se take krivične nakane godé, vstane in zapusti zbornico, da niso mogli več veljavno sklepati. Zivel Nadlišek!

Prečastiti g Anton Hrovatin, častni korar in tukajšnji župnik, praznoval je pretekli mesec svojo zlato petdesetletnico. Mi mu vošimo še mnogo let, ker je častiti starček narodnjak in ga smemo šteti mej one, ki so narodu radodarni in podpirajo vsako dobro stvar.

G. F. Kaus ki je za policijskega svetovalca imenovan, bil je v Ljubljani menda prav ljubeznjiv slovenskim listom, mi se temu jako čudimo, ker je slovenščine nezmožen, pač pa govori kranjsko spraho, to smo skusili ko smo imeli z njim opravila, da taki gospod mora liste cenzurivati, to se je jako čuditi, potem se ve, da konfiscira stvari ki so čisto nedolžne.

Častni meščani. Iz letošnjega imenika volilcev prvega razreda pozvedujemo, da častni meščani tržaški so sledeči gospodje: Baron Aleksander Bach, grof Maksimilijan O' Donnel, vitez Anton Schmerling in vitez G. Toggenburg.

Meščanstvo v Trstu dober kup. Zadnje dni pr. m. je bila seja mestnega svetovalstva, da bi nekaterimi progresove stranke podelili očetje meščanstvo; ko so se zvedele nakane Progresistev, niso hoteli priti k seji, vspeh je bil ta, da progresisti zarad premalega števila, niso mogli sklepati.

Magistratova stranka je baje hotela mnogim svojim privrženikom podeliti meščanstvo, da bi pri prihodnjih volitvah zmagali, pa kakor se vidi, zmaga bode gotovo patriotične stranke in popolni propad magistratovega sistema. Čas bi bil uže, da se stvar preobrne, da pridejo drugi zmožni možje na krmilo, da ne bodejo „alla Hermet et consortes“ z denarjem ubogih davko plačevalcev zapravljivo gospodarili ter delali mestni blagajni velikanski deficit, katerega bode silna muka plačati.

Koliko tržaški magistrat za dac na mesec denarja potegne; to je: za vino, pivo, žganje in meso. Pretekli mesec je prišlo v mestno denarnico sto tri in sedemdeset tisoč 532 gl. 81 kr. Drugega davka

od zemljišč pa 174,434 gl. vsega skupaj tristo sedem in štirideset tisoč 966 gl., potem Lah tako zoprajljivo denar trosi.

Turške nakane. Helenski kralj je imel namen na Grško skoz Trst popotovati, njegov parnik ga je mesec dni čakal tukaj, ali kar naglo se je ves načrt preobrnil. Konji in druge reči, katere so se naložile na njegov parnik, izložile so se preteklo saboto zopet na suho, da ide po železnici v Brindizi na laško, kamor se je tudi kralj odpeljal. Predno pa je kr. parnik odplul, prijadrala je ruska vojna ladja „Craysir“ v Trst iz Smirne, za katero pluje še 6 vojnih ladij, ker so Turki nameravali vsled sovražnega postopanja grškega kralja na planem morji zasačiti in se maščevati.

Javna varnost v Trstu je prav na nizkej stopinji, tatvino za tatvino čitamo v lokalnik listih, tatovi lomijo v hiše, ali rabijo čas, ko so gospodarji z družinami v glediščih ali sicer zunaj doma. Tržaško mestno svetovalstvo izmeče toliko tisoč za nepotrebne stvari, zakaj nebi sezidali veliko posilno delalnico, kamor bi lahko vtaknili 4000 takih malopridnežev, ki zdaj vse od njih mrgoli. Tu naj bi za armado obleko streljivo, orodje in sploh vse izdeljevali, kar ima zdaj Giskra vse liferant v lasti ima. Ako pojde še par let tako dalje, treba se bode vsakemu oborožiti z revolverjem, drugače ni varno več na večer okrog hoditi.

Čudna prikazen. Edina reč, ki nas je pri pregledovanji volilnega imenika nekoliko razveselila, bila je ta, da se v njem spet enkrat uradno rabi beseda „territorio“ (okolica), ki je bila nekaj let sem pregnana iz uradnih spisov magistratovih. Menda je prišla v imenik le po pomoti in če je res tako, videli jo bomo v „popravljenem“ imeniku gotovo spet nadomeščeno z besedo „campagna“ (dežela). Na besedi sicer ni veliko ležeče, pa vendar naznanjamo to ne navadno prikazen.

V morje je skočila neka 17 letna gospodičina preteklo nedeljo, nekteri po-

streščiki, ki so parnika iz Dalmacije pričakovali, izlekli so jo iz morja in rešili smrti. Vzrok je bil baje vedna bolehnost.

Darovali so družini pogorelca Nadliška g. g. G. J. Štrukelj 5 gl. — Fr. Martelanec 5 gl. — Gasperčič Val. 50 kr. — čest. Josip Križman 1 gl. — Kokanja Joz. 10 kr. — Okoličani in Slovenci v Trstu! sezite v žep in darujte vsak po svoji moči majhen darek ubogi družini, kateri je ogenj vse imetje vpepelil, in vrhi tega jej še vsled spečenine smrt očeta in reditelja vzela, kdor v sila da, dvakrat dá.

Poziv.

Volilci III. okraja, to je iz Kolonije, Škorklje in Verdele, ste vljudno vabljeni k privatnemu volilnemu shodu, ki bode v boschetu (v bajti) to je v g. Krasnikovi dvorani v nedeljo popoldne ob 4 uri. Pridite, da se pogovorimo zaradi našega novega poslanca v mestni zbor.

Stefan Nadlišek
poslanec III. okraja.

Vino na prodaj.

V ulici Acquadotto št. 10 (Consum Magazin) prodaja se vsakovrstno vino na debelo, najmanj po polu vedra, po najnižjej ceni ter se pošilja naročnikom v sodcih na dom. Kdor jemlje za svojo rodovino vino na dom, naj se obrne na omenjeni magazin, gotovo bode zadovoljin s postrežbo in blagom.

Prijatelji dobre kaplice, pozor!

„Pri razgledu nove luke.“

Na Greti je prevzel podpisani krčmo pri Križmanu v svojo last, ter si jemlje čast, slavnemu občinstvu naznaniti, da bode vedno imel izvrstna vina, dobro kuhinjo in točno postrežbo, ter se slavnemu občinstvu gorko priporoča.

F. Tiber.